

Vi och valrätten

Emil Manus

1920

Det finnes många arbetare och socialdemokrater som ärligt förundra sig över att ungsocialisterna bekämpa arbetarnas deltagande i valen till riksdagen. Och då frågan är, om möjligt, mera aktuell nu än någonsin förr, är också intresset bland arbetarna större för att taga reda på, varför vi föra denna kamp, mot ett medel, som för dem synas vara om icke saliggörande, så dock att föra fram ett stycke, på vägen mot målet, mot ekonomisk och andlig frigörelse.

Först måste vi då göra uppmärksam på, att parlamentarismen och det parlamentariska system, såsom vi nu återfinna det i den borgerliga demokratin, har sitt ursprung och sin motivering i den rent kapitalistiska tankevärlden. Dess historiska uppkomst och den kritik som anarkisterna riktat mot hela det representativa systemet tillåter oss icke platsen att komma in på. Det aktuella spörsmålet om arbetarnas kamp och parlamentarismen som kampmedel har i ögonblicket större intresse, och jag skall inskränka mig till detta. Det parlamentariska systemet är tänkt som en balanseringsstång i händerna på dem som skall regera samhället. Därför är också villkoren lika för alla regeringar. Man måste göra medgivanden till alla sidor, allt efter som läget är; ty om en regering ville lägga hela sin tyngd över till förmån för den ena sidan - och för att försöka med socialistiska experiment, måste en regering göra detta! - så vippar man av linan. Under denna lag lyder alla regeringar, som vilar på den allmänna eller inskränkta rösträttens basis.

Detta faktum säger oss, att om man vill införa en socialistisk ordning av samhällsrikedomarna, så kan en regering intet göra för att främja denna ordning; - tvärtom, arbetarnas strävan att hålla sin regering uppe kan i stället föra dem bort från arbetet för det stora huvudmålet.

Arbetarnas kamp för socialismen måste samtidigt innehålla moment, som gör att denna kamp framskapar större social förståelse, den bör vara ett medel till individuell och social uppfostran för arbetarna. Deltagandet i det parlamentariska arbetet verkar det rakt motsatta mot detta krav. Här blir det fåtal representanter som med naturnödvändighet monopoliseras såväl arbete som erfarenheter. Men de erfarenheter som göras, är dessutom blott administrationserfarenheter från den kapitalistiska polisstaten, och dessa erfarenheter är det alltså man intresserar arbetarna för.

Allt efter som arbetarriksdagsmannen får större och större inflytande i parlamentet och skall *bevara* detta inflytande, ligger det nära till hands för honom att dämpa arbetarnas egen initiativkraft och handlingslust, då denna alltid griper förstörande in i det parlamentariska intrigmakeriet. Riksdagsmannen blir, efter som tiden går, mer och mer intresserad i att genom små förbättringar, ständigt hålla arbetarna bundna vid partiet och som väljare, för att på detta sätt trygga sitt återval och partiets inflytande. Och här har vi en ymnigt flödande källådra till den reformism som arbetarrörelsen i de sista 10 åren har genomlevat.

Det är ganska naturligt att denna kampmetod måste försvaga arbetarklassens aktionsmöjlighet. Låt oss taga Tyskland som exempel. Här har man socialdemokratisk majoritet i riksdagen och hade (har) en socialdemokratisk regering. Under denna tid var det socialdemokraternas allra viktigaste uppgift att hindra arbetarna från att bekämpa utsugarna, - Noske hotade med att slå in revbenen på de arbetare som trotsade sträjkförbudet. Detta exempel bevisar mer än tydligt att en socialdemokratisk regering för sin ställnings skull måste binda arbetarnas direkta kamp mot kapitalismen. - Så fort den militär-reaktionära Kapp'ska regeringen (Mars 1920) fick makten, hade arbetarna åter socialdemokraterna med sig i sin *direkta kamp* mot de kapitalistiska förbrytarna!!!

Varje arbetare, som deltagar i valet och som tror sig göra socialismen en stor tjänst därmed, medverkar alltså till det motsatta: han är med om att binda arbetarnas rörelsefrihet med hårdare hand än någonsin kapitalisterna kunnat binda oss med. För detta påstående skulle man ytterligare kunna skaffa bevis från Skandinavien. I Danmark har den radikal-socialdemokratiska regeringen framlagt förslag om förbud mot olagliga sträjker, insmugglat ett förslag i lagen om arbetslöshetsunderstöd, som kommer att medföra att arbetarna tvingas bli sträjkbrytare, och dessa förslag anbefalles av den socialdemokratiska pressen.

Låt oss ytterligare en gång understryka, det som exemplet från Tyskland klarast visade, att en socialdemokratisk regering alls icke kan bli någon mätare på arbetarklassens styrka. Den socialdemokratiska regeringen i Sverige har tydligen på sitt sätt förstått detta, då den säger ifrån att den icke "vill" genomföra några socialistiska programpunkter. Det finns många sätt att säga ifrån på, att man inte *kan*, och på detta sätt räddar man till en tid sitt anseende hos de socialdemokratiskt troende arbetarna.

Man har talat om riksdagstribunen som agitationstribun för de socialistiska idéerna. Ja, det finnes säkert några naiva svärmarer eller mandathungriga unga socialdemokrater som svära vid sin själ på att här är en uppgift

för ärliga socialister. Det bästa medlet att avlägsna dessa griller vore att läsa det vänstersocialistiska organet i Stockholm. Där har man många dagar i sträck offentliggjort uttalanden av Branting från hans oppositionstid och man förstår att den mannen, om någon, gick upp i riksdagen för att utnyttja talarstolen. - Resultatet? Skulle vi icke kunna lära en del av det? Så vitt jag kan se, har man ingen anledning att tvivla på, att många av socialdemokraterna fräckt och ärligt velat utnyttja talarstolen i riksdagen till agitation. Men låt mig i en parentes säga, att det vore en förbrytelse att döma en människa till att i hela sitt liv värka som levande grammofon däruppe i denna grisiga andliga atmosfär. Verksamhetslusten ligger nedlagd hos varje individ. Och när de blott börja taga praktisk del i arbetet, - "för att lära känna systemets detaljer" - så dröjer det sällan länge förrän de gripas av maskineriet. - - - Och så ha vi en måhända duktig och ärlig socialist mindre?

Så långt kan vi alltså med praktiska exempel från det dagliga livet bevisa, *att den arbetare som deltagar i riksdagsmannavalet, i den tron att därmed gagna socialismen*, i verkligheten begår ett förräderi mot kampen för socialismen och mot sina egna intressen som arbetare.

En mera detaljerad undersökning av problemet skall visa, att denna slutsats är orubblig och att den blott kan motbevisas med "borgerliga argument".

Det Anarkistiska Biblioteket



Emil Manus
Vi och valrätten
1920

Tidningen Brands 1 maj-nummer 1920

www.anarkistiskabiblioteket.se